

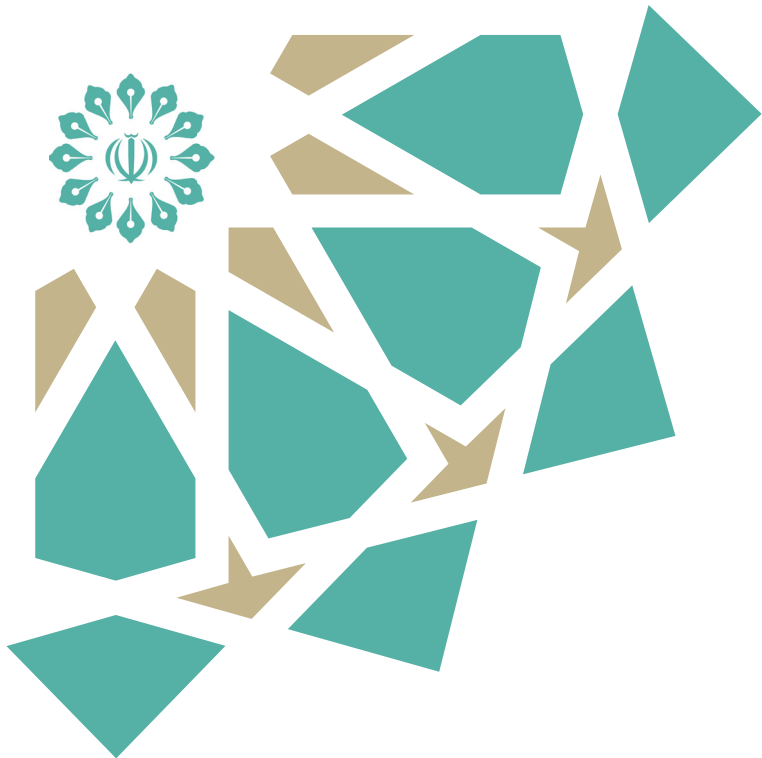

مشروح مذاکرات شورای نگهبان

فروردین تا شهریور

۱۳۹۶

سرشناسه:	شورای نگهبان
عنوان قراردادی:	ایران. قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور:	Iran. Laws, etc
مشخصات نشر:	مشروح مذاکرات شورای نگهبان سال ۱۳۹۶ بخش اول (فروردین تا شهریور) / تحقیق و تنقیح جمعی از پژوهشگران (به ترتیب الفبا) احسان آهنگری ... [و دیگران] ؛ پیاده‌سازی و تنظیم (به ترتیب الفبا) حسین بالازاده ... [و دیگران] .
مشخصات ظاهری:	تهران: شورای نگهبان، پژوهشکده شورای نگهبان، ۱۳۹۹.
شابک:	۴۶۰ صفحه ۲۹*۲۲ س م
وضعیت فهرست نویسی:	۵-۴۹-۸۳۷۸-۶۰۰-۹۷۸
یادداشت:	فیبیا
یادداشت:	تحقیق و تنقیح (به ترتیب الفبا) احسان آهنگری، حسین امینی پزوه، شهاب اقبال، احمد تقی‌زاده، سیداحمد حسینی پوراردکانی، سیدعلی حسینی پوراردکانی، ابوالفضل درویشوند، مهدی رجائی ...
یادداشت:	پیاده‌سازی و تنظیم (به ترتیب الفبا) حسین بالازاده، سیدحامد چاوشی، علی حاجی حسینی، یاسر مجاهد، رضا نادری‌زاده، ابوالفضل ولی‌خانی ...
موضوع:	شورای نگهبان -- صورت مذاکرات
موضوع:	Shoraye negahban -- Publication of proceeding
موضوع:	شورای نگهبان -- مصوبات
موضوع:	Shoraye negahban -- Resolution
شناسه افزوده:	آهنگری، احسان، ۱۳۶۷-
شناسه افزوده:	بالازاده، حسین، ۱۳۷۰-
شناسه افزوده:	شورای نگهبان. پژوهشکده شورای نگهبان
رده بندی کنگره:	KMH ۲۵۱۲
رده بندی دیویی:	۳۴۹/۵۵۰۵
شماره کتابشناسی ملی:	۶۱۵۶۸۴۳

پروہشکوہ شورای نگهبان

مشروح مذاکرات شورای نگهبان

سال ۱۳۹۶

بخش اول

(فروردین تا شهریور)

مشروح مذاکرات شورای نگهبان

سال ۱۳۹۶

بخش اول

(فروردین تا شهریور)

تحقیق و تنقیح: جمعی از پژوهشگران (به ترتیب الفبا): احسان آهنگری، حسین امین پزوه، شهاب اقبال، احمد تقی زاده، سید احمد حسینی پوراردکانه، سید علی حسینی پوراردکانه، ابوالفضل درویشوند، مهدی رجائی، مصطفی شاکری، محمد صالحی، حمید فعلی، کاظم کوهی اصفهانی، سید سلیمان مرتضوی، محمد میثم ندافی پور

پیاده سازی و تنظیم (به ترتیب الفبا): حسین بالازاده، محسن بیات، سید محمد حسن بیزه، سید حامد چاوشی، علی حاجی حسینی، یاسر مجاهد، رضانادی زاده، محمد حسین نادری، ابوالفضل ولی خان

• این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است •

• ناشر: انتشارات پژوهشکده شورای نگهبان • نوبت چاپ: اول، بهار ۱۳۹۹
• شمارگان: ۵۰۰ نسخه • بها: ۱۳۵۰۰۰ تومان • شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۷۸-۴۹-۵

• همه حقوق برای انتشارات پژوهشکده شورای نگهبان محفوظ است.
• نشر و تکثیر تمام یا بخشی از اثر به هر شکل،
بدون کسب اجازه کتبی از انتشارات پژوهشکده شورای نگهبان ممنوع است.

تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی، کوچه شهید دهقانی نیا، پلاک ۱۲

صندوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵

تلفن: ۰۲۱-۸۸۳۲۵۰۴۵ نمایه: ۰۲۱-۸۸۳۲۵۰۸۰

www.shora-rc.ir

nashr@shora-rc.ir

فهرست مطالب

مقدمه	۱
مشروح مذاکرات جلسه ۱۳۹۶/۱/۲۳	۵
طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران (اعاده شده از شورای نگهبان)	۵
اصلاح اساسنامه شرکت فناوری اطلاعات ایران	۳۵
مشروح مذاکرات جلسه ۱۳۹۶/۲/۱۳	۴۱
طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران (اعاده شده از شورای نگهبان)	۴۱
لایحه موافقتنامه همکاری‌های اقتصادی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری لهستان (اعاده شده از شورای نگهبان)	۴۶
لایحه موافقتنامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری سنگاپور (اعاده شده از شورای نگهبان)	۴۷
لایحه اصلاحات پیوست کنوانسیون بین‌المللی ایمنی جان اشخاص در دریا مورخ ۱۹۴۷ (۱۳۵۳) و آیین‌نامه بین‌المللی امنیت کشتی‌ها و تسهیلات بندری (آی.اس.پی.اس)	(اعاده شده از شورای نگهبان)
طرح تقویت و توسعه نظام استاندارد (اعاده شده از شورای نگهبان)	۵۶
لایحه حفاظت، احیاء و مدیریت تالاب‌های کشور	۶۹
لایحه معاهده معاضدت دوجانبه در امور کیفری بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری کره	۷۵
طرح تنقیح قوانین مالیاتی کشور	۷۷
مشروح مذاکرات جلسه ۱۳۹۶/۲/۲۰	۷۹
طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران (اعاده شده از شورای نگهبان)	۷۹
لایحه موافقتنامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری سنگاپور (اعاده شده از شورای نگهبان)	۸۲
لایحه معاهده معاضدت دوجانبه در امور کیفری بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری کره	۸۴
طرح تنقیح قوانین مالیاتی کشور	۹۸
مشروح مذاکرات جلسه ۱۳۹۶/۳/۱۰	۱۰۹
بجئی در خصوص نحوه اصلاح قوانینی که به دلیل مغایرت با موازین شرعی، به موجب اصل (۴)، ابطال شده‌اند	۱۰۹
طرح اصلاح ماده (۱) قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت	۱۱۱

- ۱۱۴ لایحه هوای پاک
- ۱۵۱ لایحه موافقتنامه انتقال محکومین بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری قزاقستان
- ۱۵۵ **مشروح مذاکرات جلسه ۱۳۹۶/۳/۲۴**
- لایحه موافقتنامه انتقال محکومین بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری قزاقستان و
- ۱۵۵ لایحه معاهده استرداد مجرمین بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری کره
- ۱۵۹ طرح تقویت و توسعه نظام استاندارد (اعاده شده از شورای نگهبان)
- ۱۷۶ بند الحاقی تبصره (۱۳) لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ کل کشور
- ۱۸۱ لایحه مجازات استفاده کنندگان غیر مجاز از آب، برق، تلفن، فاضلاب و گاز
- ۱۹۴ لایحه معاهده بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری اندونزی در زمینه استرداد مجرمین
- ۱۹۶ **مشروح مذاکرات جلسه ۱۳۹۶/۳/۳۱**
- لایحه معاهده بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری اندونزی در زمینه معاضدت
- ۱۹۶ حقوقی متقابل در امور کیفری
- ۲۰۱ لایحه معاهده بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری اندونزی در زمینه استرداد مجرمین
- ۲۱۴ طرح الغاء برخی قوانین از تاریخ ۱۲۸۵/۶/۱۸ تا ۱۳۰۹/۱۲/۳۰
- ۲۲۰ طرح الغای برخی قوانین از تاریخ ۱۳۱۰/۱/۱ تا ۱۳۲۸/۱۲/۲۹
- ۲۲۰ طرح الغای برخی قوانین از تاریخ ۱۳۲۹/۱/۱ تا ۱۳۳۶/۷/۳۰
- ۲۲۱ اصلاحیه لایحه مجازات استفاده کنندگان غیر مجاز از آب، برق، تلفن، فاضلاب و گاز
- ۲۲۲ اصلاح اساسنامه سازمان خصوصی سازی
- ۲۲۹ اصلاح اساسنامه سازمان بیمه سلامت ایران
- ۲۳۰ لایحه موافقتنامه انتقال محکومین بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری قزاقستان
- ۲۳۶ لایحه معاهده استرداد مجرمین بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری کره
- ۲۴۰ **مشروح مذاکرات جلسه ۱۳۹۶/۴/۲۸**
- طرح حمایت از هنرمندان، استادکاران و فعالان صنایع دستی
- ۲۴۰ طرح تمدید مهلت جذب اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای و مالی سال ۱۳۹۵ کل کشور
- ۲۸۶ طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران (اعاده شده از شورای نگهبان)
- ۲۹۲ اساسنامه شرکت نظارت بر ضوابط بهداشت انسانی و استاندارد قشم (سهامی خاص)
- ۲۹۴ اساسنامه شرکت توسعه و مدیریت بنادر و فرودگاه منطقه آزاد قشم (سهامی خاص)
- ۲۹۸ **مشروح مذاکرات جلسه ۱۳۹۶/۵/۱۱**
- لایحه حمایت از توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری با استفاده
- ۳۰۰ از منابع صندوق توسعه ملی
- ۳۱۳ لایحه هوای پاک (اعاده شده از شورای نگهبان)
- ۳۱۵ طرح تقویت و توسعه نظام استاندارد (اعاده شده از شورای نگهبان)
- ۳۲۷ لایحه اصلاح ماده (۸۶) قانون مالیات های مستقیم

۳۳۵	اسلامی..... لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در مجمع مقامات مالیاتی کشورهای
۳۴۷	خزر..... لایحه موافقتنامه همکاری در زمینه پیشگیری و واکنش به شرایط اضطراری در دریای
۳۴۹ لایحه پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی
۳۶۲ استفاده مشترک از دروازه مرزی نوردوز- مغری
۳۶۳ اصلاح اساسنامه شرکت مادر تخصصی تولید و توسعه انرژی اتمی ایران
۳۶۴ مشروح مذاکرات جلسه ۱۳۹۶/۶/۱
۳۶۴ لایحه اصلاح ماده (۳۵) قانون خدمت وظیفه عمومی
۳۶۴ آسیا..... لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پیمان مودت و همکاری در جنوب شرقی
۳۷۳ طرح الحاق یک ماده به قانون مبارزه با مواد مخدر
۴۰۸ مشروح مذاکرات جلسه ۱۳۹۶/۶/۸
۴۰۸ آسیا..... لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پیمان مودت و همکاری در جنوب شرقی
۴۰۹ طرح مقابله با نقض حقوق بشر و اقدامات ماجراجویانه و تروریستی آمریکا در منطقه
۴۱۷ از منابع صندوق توسعه ملی (اعاده شده از شورای نگهبان)
۴۱۸ لایحه پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی (اعاده شده از شورای نگهبان)
۴۲۷ طرح عضویت رئیس سازمان پدافند غیر عامل کشور در برخی از شوراهای عالی
۴۳۴ اصلاح اساسنامه شرکت مادر تخصصی دارویی و تجهیزات پزشکی کشور
۴۳۷ اصلاح اساسنامه سازمان ملی زمین و مسکن (اعاده شده از شورای نگهبان)
۴۳۹ طرح تقویت و توسعه نظام استاندارد (اعاده شده از شورای نگهبان)
۴۴۵ مشروح مذاکرات جلسه ۱۳۹۶/۶/۲۲
۴۴۵ طرح ترویج کتابت قرآن کریم به رسم الخط مفاخر ملی
۴۴۶ لایحه موافقتنامه همکاری در زمینه حفظ نباتات و قرنطینه گیاهی بین دولت جمهوری
۴۴۶ اسلامی ایران و دولت جمهوری آذربایجان
۴۵۰ لایحه موافقتنامه همکاری های اقتصادی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری
۴۵۰ اسلوونی

مقدمه

شورای نگهبان بر اساس اصول قانون اساسی، از جایگاه والایی در نظام حقوقی جمهوری اسلامی ایران برخوردار است. مطابق اصل (۹۴) قانون اساسی، کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی از نظر انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی به وسیله شورای نگهبان مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت مغایر شناخته شدن با موازین شرع یا قانون اساسی برای تجدید نظر به مجلس بازگردانده می‌شود. همچنین به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی، مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب اساسنامه‌ی سازمان‌ها، شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت را به کمیسیون‌های ذی‌ربط مجلس یا هیئت وزیران واگذار کند که در این صورت، این اساسنامه‌ها نیز باید به لحاظ عدم مغایرت با شرع و قانون اساسی به تأیید شورای نگهبان برسند. علاوه بر این، به موجب اصل (۴) قانون اساسی، «کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است.» تفسیر قانون اساسی نیز به موجب اصل (۹۸) قانون اساسی، بر عهده نهاد شورای نگهبان قرار گرفته است. در راستای اجرای این اصول، کلیه مصوبات مجلس، اساسنامه‌ی سازمان‌ها و مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت و استفساریه‌های مربوط به اصول قانون اساسی و نیز استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی که مدعی مغایرت مقررهای با موازین شرع‌اند، در جلسات شورای نگهبان مورد بررسی فقهی و حقوقی قرار می‌گیرد و سرانجام در قالب نظر شورای نگهبان به مراجع مربوطه اعلام می‌شود. بدین‌سان، مجموعه نظرات ابرازی از سوی شورای نگهبان و نیز مشروح مذاکرات اعضای شورا در خصوص این نظرات که در خلال جلسات بررسی در شورای نگهبان بیان می‌شود، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ چه آنکه این مجموعه مباحث و مذاکرات، علاوه بر آنکه بخشی از اسناد حقوقی نظام جمهوری اسلامی ایران به شمار می‌رود، می‌تواند به عنوان منبعی علمی، پشتوانه‌ی نظری غنی و قابل اتکایی برای

نظام حقوقی کشور قلمداد شود و مورد استفاده‌ی عموم علاقه‌مندان، به‌ویژه مجامع علمی- پژوهشی و پژوهشگران و صاحب‌نظران حوزوی و دانشگاهی واقع گردد.

مقام معظم رهبری نیز در دیدارهایی که در سال‌های اخیر با اعضای محترم شورای نگهبان داشته‌اند، بارها بر اهمیت نظرات فقهی و حقوقی شورای نگهبان و ضرورت انتشار آنها پای فشرده‌اند. ایشان از جمله در دیداری که در تاریخ ۱۳۹۲/۸/۸ با اعضای شورای نگهبان داشتند، به طور خاص در بیان اهمیت توجه به مشروح مذاکرات جلسات شورای نگهبان فرمودند: «یکی از چیزهایی که شاید بنده قبلاً هم عرض کرده‌ام، انتشار مذاکرات شورا است. این خیلی چیز خوبی است. ... فرض بفرمایید در قانون مجازات، ماده‌ی چندم این قانون، ممکن است دو نظر مخالف یا سه نظر مخالف وجود داشته باشد؛ خیلی خوب است که در انتشار مذاکرات، این نظرات مخالف ذکر بشود. ... این می‌شود یک مستندی؛ این یک سابقه‌ای است. این سوابق، مهم است. اینکه مثلاً شورای نگهبان بتواند در سال هزار و چهارصد و فلان بگوید که این حکم و این مبنا مثلاً در پنجاه سال پیش در شورای نگهبان بحث شد و این حرف‌ها گفته شد و این نظر از بحث‌ها درآمد، خود این یک مستند و یک پشتوانه‌ی تقویت علمی است برای آرای شورا. بنابراین انتشار مذاکرات هم به نظر من خیلی خوب است.»

بر همین اساس، با تشکیل «مرکز تحقیقات شورای نگهبان» - که در حال حاضر در قالب «پژوهشکده شورای نگهبان» فعالیت می‌کند- انجام فعالیت‌های علمی پیرامون نظرات شورای نگهبان به عنوان یکی از مأموریت‌های این مجموعه، در چند قالب مختلف در دستور کار قرار گرفت. تدوین مجموعه نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات ادوار مختلف مجلس شورای اسلامی، تدوین مجموعه نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان راجع به اصول قانون اساسی، تدوین مجموعه نظرات فقهی شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات دیوان عدالت اداری، تدوین نظرات فقهی و حقوقی شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی، استخراج مبانی نظرات و دلایل آرای شورای نگهبان، راه‌اندازی سامانه‌ی اینترنتی جامع نظرات شورای نگهبان و بارگذاری کلیه نظرات شورای

نکات زیر برای استفاده‌ی مطلوب خوانندگان از این مجموعه، مفید و راهگشا است:

۱. ترتیب مباحث مطرح در مذاکرات اعضای شورای نگهبان در این کتاب، بر اساس ترتیب موضوعات بررسی شده در هر جلسه‌ی شورای نگهبان، از نخستین جلسه‌ی برگزار شده در فروردین سال ۱۳۹۶ تا پایان شهریور این سال است.

۲. همان‌طور که گفته شد، در این مجموعه سعی شده است ویرایش فنی و ادبی متون مشروح مذاکرات با کمترین دخل و تصرف در گفته‌های اعضای شورای نگهبان انجام شود. با وجود این، در مواردی که به ضرورت ویرایشی، واژه یا عبارتی به مذاکرات اعضا اضافه شده است، برای حفظ اصالت متن، بخش افزوده‌شده درون قلاب ([]) قرار گرفته است. بدیهی است این عبارات، برداشتی است که کارشناسان پژوهشگر از فحوای مباحث مطرح در مذاکرات اعضا استنباط کرده‌اند و به جهت اقتضائات ویرایشی، انسجام‌بخشی به مطالب مذکور در مذاکرات یا رفع ابهام از گفته‌های شفاهی اعضا به متن اضافه شده‌اند.

۳. مستندسازی‌های انجام‌شده در متن که عمدتاً به صورت پانویس در مشروح مذاکرات آمده، به شرح زیر است:

- ذکر مستند آیات، روایات یا نظرات فقهی و فتوایی اشاره‌شده در مذاکرات اعضا

- ذکر مستند و کامل نظرات شورای نگهبان که در مذاکرات اعضای شورا به آنها اشاره شده است؛ اعم از نظریه‌های تفسیری یا مشورتی شورای نگهبان پیرامون اصول قانون اساسی یا سوابق نظرات شورا در خصوص مصوبات پیشین.

- ذکر معنای لغوی یا اصطلاحی واژگان یا عبارت‌های به‌کارگیری‌شده در مذاکرات، در مواردی که نیازمند توضیح است.

- ذکر شناسنامه‌ی مختصر و گویا برای هر یک از موضوعاتی که

چاپ رسیده است. همچنین در سال‌های ۱۳۸۹ و ۱۳۹۰ نیز دو کتاب تحت عنوان «مشروح مذاکرات شورای نگهبان (دوره اول- سال ۱۳۵۹)» و «مشروح مذاکرات شورای نگهبان (دوره اول- سال ۱۳۶۰)» از سوی مرکز تحقیقات شورای نگهبان به چاپ رسیده است که به جهت ضبط نشدن برخی جلسات شورای نگهبان در ابتدای پیروزی انقلاب یا فقدان نوارهای ضبط‌شده در حال حاضر، صرفاً مشتمل بر برخی از مذاکرات اعضای شورا در جلسات برگزارشده در سال‌های مذکور است. آماده‌سازی سایر مجلدات این مجموعه نیز در حال انجام است که ان‌شاءالله به محض تکمیل، در اختیار علاقه‌مندان قرار خواهد گرفت.

نگهبان بر روی پورتال پژوهشگرده^۱ و در نهایت، پیاده‌سازی، تنظیم و تدوین مشروح مذاکرات جلسات شورای نگهبان، از جمله طرح‌هایی بود که برای عینیت بخشیدن به این مهم طراحی شد.

با وجود این، از سال ۱۳۹۳، کار آماده‌سازی متن مذاکرات اعضای شورای نگهبان در جلسات شورا برای انتشار عمومی، با عنایت به تأکیدهای رهبر معظم انقلاب اسلامی، به‌عنوان یکی از اولویت‌های کاری پژوهشگرده شورای نگهبان بازتعریف شد. این مهم، در چند مرحله به شرح زیر، بر اساس شیوه‌نامه‌ای مدوّن انجام می‌پذیرد: ابتدا فایل‌های صوتی ضبط‌شده از جلسات شورای نگهبان، پیاده‌سازی شده و به صورت متن مکتوب درمی‌آید. سپس این متون در اختیار کارشناسان پژوهشگرده قرار می‌گیرد تا از لحاظ فنی و ادبی ویرایش شده و در صورت لزوم، اظهارات اعضای شورا مستندسازی شود. سپس متون ویرایش و مستندسازی‌شده از لحاظ صحت، اتقان و انطباق با محتوای متون اولیه مورد بازبینی قرار می‌گیرد. در نهایت، متون بازبینی‌شده بار دیگر از جهات مذکور توسط ناظران علمی پروژه، به طور دقیق، از جهت شکلی و محتوایی بررسی می‌شود و پس از تأیید نهایی، برای انتشار در اختیار معاونت پژوهشی قرار می‌گیرد. پیش‌بینی مراحل چندگانه‌ی فوق برای آماده‌سازی متون مشروح مذاکرات اعضای شورای نگهبان از آن جهت است که ویرایش فنی و ادبی این متون - که لازمه‌ی تبدیل ساختار گفتاری مذاکرات اعضا به نوشتاری قابل فهم برای خوانندگان است - احیاناً به اصالت متون خدشه‌ای وارد نیاورده و متون آماده‌شده برای انتشار، با کمترین دخل و تصرف ممکن به متنی روان، سلیس و قابل فهم تبدیل شود. اعتقاد دست‌اندرکاران طرح بر آن بوده که مشروح مذاکرات شورا، نوعی سند محسوب می‌شود که در ویرایش و انتشار آن باید امانت‌داری را به طور کامل رعایت کرد.

مجموعه‌ی حاضر، بخشی دیگر از ثمره‌ی این فعالیت علمی است که مجموعه‌ی کامل مشروح مذاکرات اعضای شورای نگهبان در نیمه‌ی نخست سال ۱۳۹۶، به جز مذاکرات مربوط به بررسی استعلامات دیوان عدالت اداری و مذاکرات مربوط به مباحث انتخاباتی را در برمی‌گیرد.^۲

۱. نشانی اینترنتی سامانه جامع نظرات شورای نگهبان:

<http://nazarat.shora-rc.ir>

۲. گفتنی است پیش‌تر دو کتاب از مجموعه کتاب‌های مشروح مذاکرات اعضای شورای نگهبان که به مذاکرات نیمه‌ی نخست سال ۱۳۹۲ و نیمه‌ی نخست سال ۱۳۹۳ مربوط می‌شد، در سال‌های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۷ به

صوتی به نوشتار بر عهده‌ی کارشناسان اداره‌ی تدوین شورای نگهبان آقایان رضا نادى‌زاده، سید حامد چاوشی، محمدحسین نادری، علی حاجی‌حسینی، حسین بالازاده و ابوالفضل ولی‌خانی، محسن بیات، سید محمدحسن بیزه بوده است که از زحمات کلیه‌ی این عزیزان، به ویژه مدیر این مجموعه جناب آقای یاسر مجاهد تقدیر و تشکر می‌شود.

پژوهشکده شورای نگهبان امیدوار است با تولید و عرضه‌ی این مجموعه، علاوه بر حرکت در جهت تحقق بخشی از منویات مقام معظم رهبری، خواسته‌ی جامعه‌ی علمی کشور و همچنین مراکز سیاست‌گذاری، تقنینی و اجرایی کشور را پاسخ گفته باشد. مسلماً انتشار و عرضه‌ی چنین آثاری می‌تواند ثمره‌ی بیش از سی سال مجاهدت و تلاش شورای نگهبان در پاسداری از شرع و قانون اساسی را در اختیار کلیه‌ی علاقمندان، به ویژه محافل علمی و پژوهشی، اعم از دانشگاهی و حوزوی قرار دهد و به غنی‌تر شدن هر چه بیشتر مباحث فقهی و حقوقی در کشور کمک کند؛ ضمن آنکه آگاهی‌بخش ناظران بیرونی از میزان دقت‌ورزی و موشکافی علمی اعضای محترم شورا در هنگام بررسی مسائل مختلف حقوقی و فقهی باشد و روند قانون‌گذاری و نظارت بر آن در نظام جمهوری اسلامی ایران را در معرض دید همگان قرار دهد.

و من الله التوفیق و علیه التکلان
پژوهشکده شورای نگهبان
بهار ۱۳۹۹

در دستور جلسه‌ی بررسی شورا قرار گرفته است. این شناسنامه که در ابتدای بررسی هر موضوع به صورت پانویس آمده است، مشتمل بر سیر روند شکل‌گیری آن موضوع در مراجع مربوطه از ابتدا تا طرح آن در جلسه‌ی شورا، مراحل مختلف بررسی آن در جلسات شورا و نیز سرانجام آن پس از بررسی در شورای نگهبان است. این اطلاعات، علاوه بر آنکه می‌تواند آگاهی‌بخش خوانندگان در خصوص سوابق موضوع مطروحه باشد، راهنمای خوانندگان برای مراجعه به دیگر جلساتی است که این موضوع در دستور بررسی شورای نگهبان قرار داشته است.

- ذکر کامل نظر شورای نگهبان نسبت به هر موضوع، که در نامه‌ی رسمی شورای نگهبان به مرجع مربوطه منعکس شده است، در پایان بررسی هر موضوع. همچنین در پایان بررسی هر ماده از مصوبه یا هر جزء از یک موضوع نیز، آن بند از نظر شورای نگهبان که در خصوص آن ماده یا جزء اظهار شده، ذکر شده است؛ البته در صورتی که شورا نسبت به آن ماده یا جزء، اظهار نظر کرده باشد.

- ذکر مواد قانون یا مقرراتی که در مذاکرات اعضای شورا به آنها اشاره شده است. همچنین ذکر متن نظرات مجمع مشورتی فقهی و مجمع مشورتی حقوقی شورای نگهبان که در متن مشروح مذاکرات به آنها استناد شده، ولی عیناً در جلسه خوانده نشده و در متن نیامده است.

- ذکر منابع و مأخذ مربوط به یک مطلب به صورت کامل، جهت دسترسی آسان خوانندگان به مستندات مطالب، اعم از کتاب‌ها، مقالات و دیگر منابع مکتوب و یا نشانی اینترنتی آن در فضای مجازی.

این کتاب محصول تلاش علمی جمعی از پژوهشگران این پژوهشکده است که در سه مرحله‌ی پیش‌گفته (ویرایش و مستندسازی، بازبینی و نظارت علمی) به سرانجام رسیده است. «ویرایش و مستندسازی متون» در این مجموعه، به ترتیب میزان همکاری بر عهده‌ی آقایان مصطفی شاکری، شهاب اقبال، سید سلمان مرتضوی، سید علی حسینی‌پور اردکانی، احمد تقی‌زاده، حمید فعلی، احسان آهنگری و محمد صالحی بوده است. «بازبینی متون» بر عهده‌ی آقایان سید احمد حسینی‌پور اردکانی، محمدمیشم نداف‌پور، حسین امینی‌پزوه و مهدی رجائی بوده، و «نظارت علمی» بر مجموعه نیز بر عهده‌ی آقای دکتر کاظم کوهی اصفهانی بوده است که از زحمات این عزیزان قدردانی می‌شود. همچنین ضبط صوتی جلسات شورا و تبدیل فایل‌های